

Mokymo individualizavimas ir diferencijavimas

Ugdymo turinį sudaro mokinio jau turima patirtis, ugdymo programos ir kontekstas, mokymo ir mokymosi metodai, vertinimo rezultatai ir būdai, mokymo ir mokymosi šaltiniai bei priemonės. Pamokoje siekiama pritaikyti ugdymo turinį taip, kad kiekvienas mokinys pagal savo poreikius ir išgales bręstų kaip asmenybė, įgytų kompetencijų, būtinų tolimesniam mokymuisi bei prasmingam, aktyviam gyvenimui šiuolaikinėje visuomenėje.

Kodėl reikia individualizuoti ir diferencijuoti mokymą? Tai būtina, nes: mokiniai skiriasi fizine, emocine, socialine branda, turi skirtingų sugebėjimų, įgūdžių ir kultūrinės patirties, skirtingai daro pažangą ir mokosi skirtingais stiliais.

Diferencijavimas ir individualizavimas nėra tas pats, nes individualizavimas yra platesnė sąvoka nei diferencijavimas. Individualizuotas mokymas pritaikytas prie besimokančiųjų poreikių įvairiose situacijose. Jis turi aiškų tikslą ir programą, susietas su grįžtamuju ryšiu, pasirinktu mokymo(si) tempu. Individualizuojant mokymo turinį galimi įvairūs klausimų ir užduočių sudėtingumo lygmenys. Ta pati užduotis gali būti sudėtingesnė ir lengvesnė, be to, atsižvelgiant į mokinių darbo tempą pamokoje, užduotys gali būti skirtingos apimtys. Silpnesniems mokiniams skiriame nesudėtingas užduotis ir jie jas atlieka pagal mokytojų pateiktus pavyzdžius, o gabesniems mokiniams siūloma pritaikyti įgytas žinias naujoje situacijoje, sprendžiant gyvenimišką problemą.

Diferencijuotas mokymas siaurąja prasme yra tokia mokymo kryptis, kai, atsižvelgus į mokinių skirtynes, sudaromos specialios mokinių grupės, kurios mokomos skirtingai.(B. Bitinas) . Diferencijavimas – tai ugdymo turinio pritaikymas skirtingo sugebėjimų lygio mokiniams. Pamokoje yra pritaikoma mokymo turinys, mokymo ir mokymosi metodai, vertinimo būdai. Diferencijuoti veiklą galima dviem būdais: suskirstant klasės mokinius į grupes pagal sugebėjimų lygį ir suskirstant mokinius į mišrias įvairių gebėjimų grupes, kuriose daugiau gebantys mokiniai padeda mažiau patyrusiems. Individualizavimas išreiškia bendrą orientaciją į individualybę, čia nekreipiama dėmesio į atskiras mokinio savybes. Diferencijavimas – siauresnė sąvoka, nes orientuotas į konkrečias savybes, kuriomis mokiniai skiriasi vieni nuo kitų. Diferencijuoto mokymo sistema – tai nuolatinio, besikeičiančio mokymo diferencijavimo kaip proceso rezultatas.

Norint diferencijuoti ugdymo turinį būtina aptarti mokytojo mokymą ir mokinių mokymąsi lemiančius veiksniai: mokinių poreikius, sugebėjimus, interesus, turimą patirtį ir mokymosi stilius. Pritaikant ugdymo turinį svarbu remtis mokinių interesais, nes mokiniai nori mokytis to, kas juos domina ir kas jiems sekasi. Susidomėjimas išlieka ilgesnį laiką, jeigu tema ar

gebėjimas stimuliuoja mokinį. Mokytojai to pasiekia leisdami mokiniams iš dalies kontroliuoti savo mokymąsi – pasirinkti ką jie sugeba ir ką jiems reikia išmokti.